

Eline Buckinx

De impact van de financiële crisis op het vlak van het democratisch karakter van de EU en op het vlak van de bevoegdheidsverdeling tussen de EU en haar lidstaten

---

1. De recente financiële crisis heeft een belangrijke impact gehad op het institutionele design van de EU. Daarom is het interessant om de impact van de recente financiële crisis met betrekking tot het democratisch gehalte van de Europese Unie en met betrekking tot het herzien van de bevoegdheidsverdeling tussen de lidstaten en de EU te onderzoeken.

2. Met betrekking tot het eerste punt kan er geargumenteed worden dat de recente financiële crisis het democratisch tekort waardoor de EU wordt gekenmerkt heeft vergroot. De EU heeft namelijk getracht om oplossingen voor deze crisis te vinden door middel van het voeren van onderhandelingen tussen de staatshoofden en regeringsleiders en door middel van interventies van de Europese Centrale Bank, een erg onafhankelijk orgaan.

Het is evenwel niet zo vanzelfsprekend om deze thesis naar voor te schuiven. Vooreerst is het van groot belang om de precieze interpretatie van het concept 'democratie' te bepalen. Meer bepaald, het begrijpen en het benaderen van het zogenaamde 'democratisch deficit' van de EU is afhankelijk van de invulling die aan het begrip 'democratie' wordt gegeven. Verschillende aspecten van de notie 'legitimiteit of democratie' kunnen erkend worden: formele, substantiële of technocratische. Bovendien moet ook opgemerkt worden dat het niet zo vanzelfsprekend is om de begrippen die ontwikkeld werden voor de natiestaten te transponeren naar het niveau van de EU aangezien de democratische eisen grotere uitdagingen veroorzaken binnen de EU context dan binnen de context van de natiestaten.

Op die manier kan de legitimiteit van bepaalde anti-crisis maatregelen in meer detail bestudeerd worden. Volgens de rechtspraak van zowel het Hof van Justitie als van de rechtbanken van de lidstaten respecteerde het Verdrag met betrekking tot een Europees Stabieliteitsmechanisme de ingestelde procedurele vereisten. Bovendien hebben de Raad en de Commissie bij het nemen van anti-crisis maatregelen ook gehandeld in overeenstemming met de procedurele vereisten. De Council heeft immers verschillende Europese wetgevende instrumenten aangenomen in overeenstemming met de voorziene wetgevingsprocedures. Op die manier werd de directe tussenkomst van het Europese Parlement verzekerd. De Europese Centrale Bank heeft tenslotte zijn mandaat in verband met het behouden van de prijsstabiliteit uitgebreid tot het nastreven van bredere overwegingen van financiële stabiliteit. Daardoor rijzen twijfels met betrekking tot het positief beantwoorden van de vraag of de Europese Centrale Bank heeft gehandeld op een wijze die in overeenstemming is met de beperkingen die aan haar bevoegdheden werden ingesteld. Niettemin moet er rekening worden gehouden met het gegeven dat democratie op het niveau van de Europese Centrale Bank ook wordt verzekerd door het onderwerpen van dit orgaan aan

parlementaire controle of door het principe van transparantie te beklemtonen. Uit dit alles kan afgeleid worden dat de lidstaten van de EU, de EU instellingen en, tot op zekere hoogte, ook de Europese Centrale Bank, bij het optreden tegen de financiële crisis in overeenstemming met de vereisten van procedurele democratie hebben gehandeld.

3. De tweede vraag heeft betrekking op de bevoegdheden die worden toegekend aan de EU. De oplossing voor de economische en budgettaire crisis ligt in het rechtzetten van de zogenaamde 'design flaw' gemaakt bij het uitdenken van het Verdrag van Maastricht: meer verregaande samenwerking tussen de lidstaten is nodig op het vlak van het economische en fiscale beleid. Daardoor is een bijkomende transfer van bevoegdheden van de lidstaten naar de EU nodig en wenselijk zodat de EU in de toekomst in staat zal zijn om efficiënter op te treden. Door de bijkomende overdracht van bevoegdheden naar het niveau van de EU zal zich een evolutie van een eerder confederaal naar een federaal model op Europees niveau voordoen. Het project van de Europese integratie toont nu al kenmerken van een federale constructie. Deze karakteristieken moeten geleidelijk aan uitgebreid worden en dit op zo een wijze dat ze ook versterkt worden.